

ปัญหาทางกฎหมาย และมาตรการการจัดเก็บภาษีบุหรี่ไฟฟ้า

ชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้¹

นฤมล จันทร์โท²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมาย และมาตรการการจัดเก็บภาษีบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ปัจจุบันบุหรี่ไฟฟ้าถูกพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด ผู้คนให้ความสนใจกับนวัตกรรมชิ้นใหม่อยู่เสมอ โดยเฉพาะตลาดบุหรี่ที่มีการพัฒนาและมองความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่น บุหรี่ไฟฟ้าถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่น่าสนใจและเป็นอุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่มีความนิยมนำอย่างกว้างขวาง สามารถพบเห็นผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าได้ตามที่สาธารณะ หรือแม้แต่ในสถานที่ราชการ ความนิยมที่มากขึ้นส่งผลโดยตรงต่อการขยายตัวของตลาดบุหรี่ไฟฟ้า ตลอดจนปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพที่กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายมากกว่าบุหรี่ทั่วไป

บุหรี่ไฟฟ้า (Electronic Cigarette) ใช้กลไกไฟฟ้าทำให้เกิดความร้อนและไอน้ำไม่มีควันจากกระบวนการเผาไหม้ ปัจจุบันที่ได้รับความนิยม คือ “ไอคอส (IQOS)” ใช้เทคโนโลยี Heat Not Burn ให้ความร้อนกับตัวไส้บุหรี่ด้วยใบมีดความร้อนที่อุณหภูมิสูงสุด 350 องศาเซลเซียส ทำให้ไส้บุหรี่เกิดควันและรสชาติ โดยที่ไส้บุหรี่ยังไม่เกิดการเผาไหม้ ใช้มวนยาสูบที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะที่เรียกว่า “Heat Stick” คือ ไส้บุหรี่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้กับบุหรี่ไฟฟ้าระบบ Heat Not Burn โดยเฉพาะ มีส่วนผสมของยาสูบที่มีกลีเซอรินซึ่งมีนิโคติน 0.5 มิลลิกรัม ประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลกมีการยอมรับบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว สาเหตุที่อนุญาตให้นำเข้าได้เพราะโรงงานยาสูบและผู้ปลูกยาสูบเองมีรายได้ลดลง เนื่องจากคนนิยมไปสูบบุหรี่ลักลอบนำเข้าแต่ประเทศไทยปัจจุบันยังถือว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้า แม้ผลสำรวจในปี 2564 จะพบว่า ประชากรไทยที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นอัตรา 0.14 % ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีจำนวนทั้งหมด 57 ล้านคน และตามสถิติรายงานข่าวสารของศุลกากรฉบับดังกล่าวได้แสดงสถิติการจับกุมบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้าในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 จำนวน 148 คดี มูลค่า 1.18 ล้านบาท ตลอดจนมีการลักลอบจำหน่ายทั้งในตลาดมืดและโลกออนไลน์เป็นจำนวนมากก็ตาม ประเทศไทยก็ยังไม่มียกกฎหมายที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถควบคุมการบริโภคได้ มีเพียงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า คือ 1) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 246 ที่กำหนดบทลงโทษไว้สำหรับผู้ช่วยซ่อนเร้น ช่วย

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมาย และมาตรการการจัดเก็บภาษีบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ พชรดา เอื้อวรรณกิจ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งของอันตนพึงรู้ว่าเป็นของอันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา 242 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับ เป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วหรือทั้งจำทั้งปรับ 2) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 เรื่องห้ามผลิต นำเข้าเพื่อขาย หรือเพื่อแจกจ่ายที่มีรูปลักษณะที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสิ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ 3) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 4) ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 และ 5) คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือด้วยบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า”

จากข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เห็นได้ว่ามีประเด็นปัญหาที่ผู้เขียนได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมาย และมาตรการการจัดเก็บภาษีบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ดังกล่าวต่อไปนี้

ประการแรก ปัญหาสถานะทางกฎหมายกับการกำหนดพิกต์ศุลกากร บุหรี่ชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ มีลักษณะคล้ายคลึงกับบุหรี่มวนทั่วไป ด้วยส่วนประกอบภายในแท่งบุหรี่ที่ถูกห่อโดยแผ่นยาสูบ เกาหลีใต้ใช้วิธีการกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีท้องถิ่นจำแนกประเภทของยาสูบภายใต้มาตรา 48 (2) ไว้ให้บุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ค้ำสูบ (Holder) แท่งชาร์จ (Pocket Charger) ไล่บุหรี่ (Heat Stick) จัดอยู่ในประเภทที่ 5 ยาสูบอิเล็กทรอนิกส์เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ยาสูบ ผลิตขึ้นเพื่อให้ผลของการสูบบุหรี่ในลักษณะที่บุคคลสูดดมสารละลายที่มีนิโคติน ใบยาสูบ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เป็นของแข็งผ่านระบบทางเดินหายใจโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดอัตราการจัดเก็บภาษีของภาษีการบริโภคยาสูบตามมาตรา 52 (2) ของพระราชบัญญัติภาษีท้องถิ่นให้จัดเก็บในอัตรา 897 วอนต่อ 20 มวน ในทางศุลกากรและการนำเข้ามาในเกาหลีใต้ผู้นำเข้าที่ผ่านพิธีการศุลกากรจะได้รับการยกเว้นและนำเข้ามาได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องมีอายุ 19 ปีขึ้นไปด้วย สำหรับประเทศไทยภายใต้บริบทของกฎหมาย ไทยจัดเก็บภาษีจากผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดเผาไหม้ทุกยี่ห้อที่มีการนำเข้าและจำหน่ายในประเทศ แต่ออกกฎหมายห้ามนำเข้า จำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ทั้งค้ำสูบ (Holder) แท่งชาร์จ (Pocket Charger) ไล่บุหรี่ (Heat Stick) จัดอยู่ในสินค้าต้องห้ามผ่านศุลกากรและไม่อยู่ในพิกต์สรรพสามิตประเภทยาสูบ ด้วยให้เหตุผลว่าเป็นชิการ์ไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งที่บุหรี่มวนชนิดเผาไหม้ก็ทำลายสุขภาพและอันตรายไม่น้อยไปกว่าชนิดไม่เผาไหม้ จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยออกกฎหมายและมาตรการและประกาศเกี่ยวกับการบริโภคและนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าถือเป็นของต้องห้ามนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรโดยเด็ดขาด เมื่อพิจารณาสถานะทางกฎหมายกับการกำหนดพิกต์ศุลกากรตามกฎหมายของประเทศไทยมีความขัดแย้งกันอยู่ทั้งเรื่องของการสั่งห้ามนำเข้าโดยประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนเกี่ยวกับการสั่งห้ามนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าแล้วมีความผิด

เพราะบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ไม่มีในพิกัดศุลกากรตามเลขพิกัดในประกาศกระทรวงพาณิชย์ กำหนดห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์บารากุไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับบุหรี่ตามพิกัดอัตราศุลกากรประเภทย่อย 8543.70.90 ซึ่งตามพิกัดดังกล่าวไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนถึงบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ตลอดจนไม่ครอบคลุมถึงไส้บุหรี่ (Heat Stick) ที่ใช้เฉพาะสำหรับบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ จึงเห็นสมควรกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าที่พบเห็นได้โดยทั่วไปถูกควบคุมทางกฎหมายและอยู่ในสินค้าประเภทที่ต้องเสียภาษีเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุและเป็นประโยชน์กว่าการจำกัดห้าม

ประการที่สอง ปัญหาการกำหนดนิยามคำว่า “ยาสูบ” ตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ถือว่าเป็นภาษีหลักที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าประเภทยาสูบโดยตรงภายใต้ข้อบังคับและเสียภาษีสรรพสามิต แต่พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตยังมีข้อจำกัดไม่สามารถนำมาใช้บังคับเรียกเก็บภาษีจากบุหรี่ไฟฟ้าได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ส่วนที่ 2 ยาสูบ มาตรา 159 ให้นิยามคำว่า “ยาสูบ” ยังไม่ครอบคลุมถึงไส้บุหรี่ (Heat Stick) ที่ใช้สำหรับบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ทั้งที่มียาสูบเป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญอยู่ด้วย

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับอัตราภาษีและฐานภาษีสรรพสามิตไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีที่ต้องการควบคุมและรักษาสุขภาพของผู้ติดบุหรี่ ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษียาสูบทั้งสองฐานคือทั้งตามมูลค่าและปริมาณ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีที่ดีต้องคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภคสำหรับสินค้าที่อาจมีผลเสียต่อสุขภาพ ประเทศส่วนใหญ่ที่เลือกใช้รูปแบบฐานตามปริมาณอย่างเดียวเพราะให้ความสำคัญปริมาณการบริโภคมากกว่ามูลค่าของสินค้า จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเก็บภาษีตามมูลค่าไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรัฐ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริโภคของประชาชนโดยการบริโภคยาสูบในประเทศน้อยลง หันไปบริโภคผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศที่มีการปรับลดราคาเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีในอัตราสูง ตลอดจนผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าทุกประเภททั้งที่ใช้น้ำยาและบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ จากการศึกษาพบว่าราคายาสูบที่ลักลอบนำเข้าและจำหน่ายในประเทศไทยมีราคาถูกและปริมาณการสูบได้นานกว่าบุหรี่ทั่วไป

การกำหนดอัตราภาษีและฐานภาษีที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและสาธารณสุข การจัดเก็บภาษีตามฐานมูลค่าของสินค้า แม้จะสามารถจัดเก็บภาษีได้จำนวนมาก แต่อัตรากำไรตามปริมาณ แต่ไม่เป็นธรรมต่อสินค้าประเภทเดียวกันที่ต้นทุนการผลิตต่างกัน ราคาจำหน่ายจึงไม่เท่ากัน การจัดเก็บภาษีโดยเอามูลค่าเป็นฐานผสม จึงไม่ก่อให้เกิดผลดี เพราะภาษีมากกว่าราคาสินค้าก็แพงตาม ผู้บริโภคเลือกสินค้าราคาถูกกว่าแต่คุณภาพเท่ากันตามตัวอย่างข้างต้น หากอนุญาตให้นำเข้าและจัดเก็บภาษีบุหรี่ที่ใช้สำหรับบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ เช่น HEETS หรือ มาร์ลโบโร ไอคอส (Marlboro IQOS) ถ้าจัดเก็บตามปริมาณ 1 ซองจะได้ภาษี 25 บาท หากจัดเก็บทั้งสองฐานจะเก็บภาษีได้ $71.4 + 25 = 96.4$ บาทต่อซอง แต่ทั้งนี้

การจัดเก็บภาษีโดยใช้รูปแบบฐานผสมก่อให้เกิดผลเสียด้านราคาที่สูงขึ้นดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นกำลังในการซื้อขอย่นน้อยกว่าวัยทำงาน ทำให้เลียงบริโภคของที่ถูกกฎหมายแต่มีราคาแพง ไปใช้ของราคาถูกที่ไม่เสียภาษีหรือสินค้าต้องห้ามจัดเก็บภาษีกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านสาธารณสุขและสังคม ปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดการบริโภคยาสูบไม่ใช่การเก็บภาษียาสูบเพื่อให้รายคาสูบสูงขึ้น แต่คือการควบคุมปริมาณการใช้ ผู้บริโภคมากเป็นผลเสียต่อสุขภาพมากต้องเสียภาษีมาก ผู้บริโภคน้อยเป็นผลเสียต่อสุขภาพน้อยต้องเสียภาษีน้อย สอดคล้องกับนโยบายสาธารณสุขถึงปัญหาสุขภาพต่อสินค้าที่เป็นอันตรายและหลักการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต หรือกำหนดมาตรการเด็ดขาดเพื่อให้เข้าใจโดยทั่วกัน

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมาย และมาตรการการจัดเก็บภาษีบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาสถานะทางกฎหมายกับการกำหนดพิกัตศุลกากร บุหรี่ชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ มีข้อเสนอแนะคือ เห็นควรให้ยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 และยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า และตรากฎหมายควบคุมการนำเข้าและจำหน่าย ตลอดจนกำหนดมาตรการสำหรับผู้ซื้อ ผู้บริโภคบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ กำหนดนิยามคำว่า “ยาสูบ” ใหม่ ให้ครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ด้วย เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้ตามหลักความเป็นธรรมทางภาษี เนื่องจากการที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดห้ามนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกันย่อมส่งผลให้สินค้าเหล่านั้นถูกจำกัดห้ามและเป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้าตามพระราชบัญญัติศุลกากร 2560 กำหนดประเภทของนิยามคำว่า “ยาสูบอิเล็กทรอนิกส์ชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้” หรือ “บุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้” แก้ไขกฎหมายให้สามารถนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ได้ โดยกำหนดมาตรการในการควบคุมปริมาณการนำเข้าและอายุผู้ซื้อ ผู้บริโภค เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี

2. ปัญหาการกำหนดนิยามคำว่า “ยาสูบ” ตามพิกัตอัตราภาษีสรรพสามิต มีข้อเสนอคือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เป็น “ยาสูบอิเล็กทรอนิกส์ชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้” หรือ “บุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้” กำหนดประเภทใหม่เป็นยาสูบที่พ่นขึ้นเพื่อให้ผลเช่นเดียวกันกับการสูบบุหรี่ เพื่อให้สามารถจัดเก็บผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ได้

3. ปัญหาเกี่ยวกับอัตราภาษีและฐานภาษีสรรพสามิต มีข้อเสนอคือ แก้ไขเป็นปรับโครงสร้างการจัดเก็บ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกับสาธารณสุขที่ต้องการควบคุมปริมาณการเสพติดบุหรี่ โดยจัดเก็บใช้ฐานภาษีตามปริมาณ สำหรับบุหรี่ไฟฟ้าชนิดให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้ พิจารณาจัดเก็บเป็น 2 ส่วนคือ 1) ส่วนของตัวเครื่องหรือด้ามให้ความร้อนด้ามสูบโฮลเดอร์ (Holder) และแท่งชาร์จ (Pocket Charger) ให้คิดเป็นอุปกรณ์หนึ่งชิ้นเป็นหนึ่งหน่วยภาษี ให้จัดอยู่ในตอนที่ 16 สินค้าอื่น ๆ และ 2) ใ้ส้บุหรี่ (Heat Stick) เป็นใ้ส้บุหรี่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้กับบุหรี่ไฟฟ้าระบบ Heat Not Burn ให้ความร้อนแบบไม่เผาไหม้โดยเฉพาะ ไม่สามารถใช้กับบุหรี่มวนทั่วไปได้ ใ้ส้บุหรี่ (Heat Stick) มีปริมาณนิโคตินลดลงจากบุหรี่มวนมากถึง 80% แต่อรรถรสในการเสพใกล้เคียงกับบุหรี่มวน แม้ว่าจะมีส่วนประกอบของยาเส้นน้อยกว่าก็ตาม การจัดเก็บภาษี ใ้ส้บุหรี่ (Heat Stick) ควรจัดเก็บโดยใช้ฐานปริมาณเป็นสำคัญ เพื่อช่วยในการควบคุมการบริโภคของผู้ติดบุหรี่ให้ลดลงได้ เพิ่มอัตราการจัดเก็บจากเดิมที่ 1.25 บาทต่อมวนตามปริมาณการบริโภคในแต่ละปี

เอกสารอ้างอิง

ดร.ศรัณญา เบญจกุล และผศ.ดร.มณฑา เก่งการพานิช. “ประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ” สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
 นายปราโมทย์ บุญมาตา. “เรื่อง ภาษีศุลกากร.” เอกสารประกอบการการจัดองค์ความรู้ (KM) สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ชลบุรี 2, 3 (กุมภาพันธ์ 2559).
 กมลพร ชชนันท์. “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562.